

ЗАКОН УКРАЇНИ**Про молоко та молочні продукти**

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 47, ст.513)

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 402-V (402-16) від 30.11.2006, ВВР, 2007, N 4, ст.37 -
набирає чинності з дня вступу України до
Світової організації торгівлі
N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010, ВВР, 2010, N 21, ст.221
N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012
N 442-VII (442-18) від 05.09.2013 }

{ У тексті Закону слова "якість та безпека" в усіх відмінках
замінено словами "безпечність та якість" у відповідному
відмінку згідно із Законом N 2132-VI (2132-17) від
15.04.2010 }

{ У тексті Закону слова "центральний орган виконавчої влади з
питань аграрної політики" в усіх відмінках замінено словами
"центральний орган виконавчої влади, що забезпечує
формування державної аграрної політики" у відповідному
відмінку згідно із Законом N 5462-VI (5462-17) від
16.10.2012 }

Цей Закон визначає правові та організаційні основи
забезпечення безпечності та якості молока і молочних продуктів для
життя та здоров'я населення і довкілля під час їх виробництва,
транспортування, переробки, зберігання і реалізації, ввезення на
митну територію та вивезення з митної території України.

Стаття 1. Терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому
значенні:

{ Абзац другий статті 1 виключено на підставі Закону
N 442-VII (442-18) від 05.09.2013 }

виробник молока та молочної сировини - юридична особа
незалежно від форми власності, фізична особа - суб'єкт
підприємницької діяльності, особисте селянське господарство,
фізична особа, яка утримує корів, овець, кіз, буйволиць, кобил та
виробляє молоко і молочну сировину;

{ Абзац четвертий статті 1 виключено на підставі Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

{ Абзац п'ятий статті 1 виключено на підставі Закону N 402-V (402-16) від 30.11.2006 }

маркування - інформація про молоко, молочну сировину та молочні продукти, нанесена на упаковку відповідно до вимог нормативно-правових актів і нормативних документів;

молоко сире - продукт нормальної секреції молочних залоз однієї або декількох здорових корів, овець, кіз, буйволиць, кобил, температура якого не перевищує 40 град. С і який не піддавався будь-якій обробці (далі - молоко);

молочна сировина - молоко, яке піддавалося попередній фізичній обробці (фільтрації, охолодженню), а також будь-які молочні продукти, що містять виключно складові молока (молочний жир, молочний білок, лактозу) і можуть бути використані у виробництві іншої продукції; { Абзац восьмий статті 1 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

молочні продукти - продукти, одержані з молока або молочної сировини, які можуть містити харчові добавки, необхідні для виробництва, за умови, що ці добавки ні частково, ні повністю не замінюють складових молока (молочний жир, молочний білок, лактозу); { Абзац дев'ятий статті 1 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

традиційні молочні продукти - масло, сири; а також кисломолочні продукти, вироблені із застосуванням заквасок на чистих культурах молочнокислих бактерій - ацидофілін, простокваша, ряжанка, сметана, сир кисломолочний; кефір - із застосуванням заквасок на кефірних грибках; { Абзац десятий статті 1 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

пакування - вміщення молочної сировини та молочних продуктів у тару чи пакувальний матеріал; { Абзац одинадцятий статті 1 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

переробне підприємство - підприємство, яке закуповує молоко та молочну сировину, має виробничі потужності та умови для переробки молочної сировини; { Абзац дванадцятий статті 1 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом N 442-VII (442-18) від 05.09.2013 }

суб'єкт господарювання - юридична особа незалежно від форми власності, фізична особа - суб'єкт підприємницької діяльності, яка здійснює виробництво, переробку та реалізацію молока, молочної сировини і молочних продуктів;

{ Абзац чотирнадцятий статті 1 виключено на підставі Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

узгоджувальна комісія - комісія, яка створюється з представників підприємств та організацій по виробництву молока, його переробці та реалізації молочної продукції.

{ Абзац шістнадцятий статті 1 виключено на підставі Закону N 402-V (402-16) від 30.11.2006 }

Стаття 2. Сфера дії Закону

Цей Закон регулює відносини, що виникають у процесі виробництва, транспортування, переробки, зберігання і реалізації, ввезення на митну територію та вивезення з митної території України молока, молочної сировини та молочних продуктів, і поширюється на суб'єктів господарювання, які проводять господарську діяльність у цій сфері.

Стаття 3. Основні засади державної політики щодо забезпечення безпечності та якості молока і молочних продуктів

Основними засадами державної політики щодо забезпечення безпечності та якості молока і молочних продуктів для життя та здоров'я населення є:

забезпечення внутрішніх потреб держави в молочних продуктах широкого асортименту та нарощування їх експорту;

здійснення контролю за безпечністю та якістю молока, молочної сировини і молочних продуктів;

сприяння розвитку інтеграційних процесів між виробником, переробником та реалізатором;

проведення моніторингу ринку молока, молочної сировини і молочних продуктів; { Абзац п'ятий частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

удосконалення митно-тарифної та цінової політики у частині захисту вітчизняних виробників молока та молочної продукції;

розроблення загальнодержавних програм розвитку селекційно-племінної справи.

Стаття 4. Вимоги до показників безпечності та якості молока, молочної сировини і молочних продуктів

Молоко, молочна сировина і молочні продукти, що виробляються в Україні та ввозяться на митну територію України, повинні відповідати показникам безпечності та якості для харчових продуктів, які встановлені нормативно-правовими актами України.

Базисні норми масової частки жиру і білка в молоці розробляються і затверджуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.

{ *Стаття 4 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010* }

Стаття 5. Вимоги до пакування і маркування молочної сировини та молочних продуктів

Тара та упаковка для молочної сировини та молочних продуктів повинні бути виготовлені з матеріалів, дозволених для використання центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я.

{ *Частина перша статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012* }

Пакування та маркування молочної сировини та молочних продуктів здійснюються відповідно до законодавства України.

Не допускається використання назв молочних продуктів у власних назвах продуктів та торговельних марках, якщо ці продукти виробляються з використанням сировини немолочного походження.

Забороняється відокремлення процесу пакування молочних продуктів від технологічного циклу виробництва продукції (крім пакування масла, сиру, сухих молочних продуктів структурними підрозділами одного переробного підприємства або переробними підприємствами, що входять до складу одного об'єднання).

{ *Частина четверта статті 5 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом N 442-VII (442-18) від 05.09.2013* }

Стаття 6. Вимоги до безпечності та якості молока, молочної сировини і молочних продуктів

Вимоги до безпечності та якості молока і молочних продуктів після їх затвердження підлягають опублікуванню в засобах масової інформації центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної аграрної політики.

У виробництві традиційних молочних продуктів забороняється використовувати жири та білки немолочного походження, а також будь-які стабілізатори і консерванти.

Молочна сировина та молочні продукти, які ввозяться на митну територію України, підлягають контролю згідно із законодавством України.

{ *Стаття 6 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010, N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012; в редакції Закону N 442-VII (442-18) від 05.09.2013* }

Стаття 7. Вилучення з обігу, переробка, утилізація, знищення або подальше використання молока, молочної сировини та молочних продуктів, які не відповідають вимогам, встановленим законодавством України

Вилучення з обігу, переробка, утилізація, знищення або подальше використання молока, молочної сировини та молочних продуктів, які не відповідають встановленим законодавством вимогам, проводяться в порядку, встановленому законом.

Молоко, молочна сировина та молочні продукти, які не відповідають встановленим вимогам і не можуть бути повернуті в обіг шляхом знезараження (знешкодження), переробки, підлягають утилізації або знищенню в порядку, встановленому законом.

Стаття 8. Вимоги до технологічного обладнання та супутніх матеріалів

Технологічне обладнання, супутні матеріали та транспортні засоби, в яких перевозяться і зберігаються молоко, молочна сировина та молочні продукти, повинні виготовлятися з матеріалів, дозволених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я, для використання за цільовим призначенням і контакту з харчовими продуктами.

{ Стаття 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

Стаття 9. Ветеринарно-санітарні вимоги до виробництва молока, молочної сировини та молочних продуктів

Виробництво молока, молочної сировини та молочних продуктів (у тому числі молочних продуктів для спеціального дієтичного споживання (використання), продуктів для дитячого харчування, харчування для спортсменів та осіб похилого віку) здійснюється за наявності експлуатаційного дозволу для потужностей (об'єктів) з їх виробництва, що видається відповідним головним державним інспектором ветеринарної медицини.

{ Частина перша статті 9 в редакції Законів N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010, N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

Експлуатаційний дозвіл видається у встановленому законодавством порядку.

{ Частина статті 9 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

Забороняється продаж молока та молочної сировини без документа, що засвідчує епізоотичне благополуччя тварин у господарствах, який видається безплатно центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, згідно із законодавством України.

{ Частина третя статті 9 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

Стаття 10. Організація суб'єктами господарювання контролю за безпечністю та якістю молока, молочної сировини і молочних продуктів

Контроль за безпечністю та якістю молока, молочної сировини і молочних продуктів здійснюється суб'єктами господарювання відповідно до закону шляхом:

додержання умов виробництва, зберігання та реалізації молока, молочної сировини і молочних продуктів відповідно до нормативно-правових актів;

створення та діяльності лабораторій, обладнаних сучасними приладами і відповідними реактивами для визначення показників безпеки та якості молока, молочної сировини та молочних продуктів.

{ Стаття 10 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

{ Статтю 11 виключено на підставі Закону N 442-VII (442-18) від 05.09.2013 }

{ Статтю 12 виключено на підставі Закону N 442-VII (442-18) від 05.09.2013 }

Стаття 13. Права та обов'язки суб'єктів господарювання
{ Назва статті 13 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

Суб'єкти господарювання мають право: { Абзац перший частини першої статті 13 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

отримувати від відповідних державних органів у встановленому порядку необхідну інформацію, законодавчі та інші нормативно-правові акти з питань безпеки та якості продукції, що виробляється;

звертатися за захистом порушених прав до суду відповідно до закону.

Суб'єкти господарювання зобов'язані: { Абзац перший частини другої статті 13 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

додержувати вимог нормативних документів при виробництві молока, молочної сировини і молочної продукції, а також при їх зберіганні, транспортуванні та реалізації;

забезпечувати додержання вимог санітарних та ветеринарно-санітарних норм і правил, а також за розпорядженнями посадових осіб державної санітарно-епідеміологічної служби та центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, здійснювати протиепідемічні та протиепізоотичні заходи з метою запобігання розповсюдженню захворювань, спільних для людей і тварин; { Абзац третій частини другої статті 13 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

забезпечувати контроль безпеки та якості продукції;

вести в установленому законодавством порядку документацію, яка підтверджує безпеку та якість продукції; { Абзац п'ятий частини другої статті 13 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

надавати необхідну для здійснення державного контролю і нагляду інформацію, документацію, зразки молока, молочної сировини, компонентів рецептури молочних продуктів для проведення лабораторних досліджень у кількості, передбаченій нормативно-правовими актами;

виконувати інші обов'язки, встановлені законом;

за наявності виробничих потужностей забезпечувати повну переробку молочної сировини, а в разі їх відсутності - реалізовувати підприємствам, які можуть її переробляти. { Абзац восьмий частини другої статті 13 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

Стаття 14. Державний контроль та нагляд у сфері виробництва, переробки, реалізації, експорту та імпорту молока, молочної сировини та молочних продуктів

Державний контроль та нагляд у сфері виробництва, переробки, реалізації, експорту та імпорту молока, молочної сировини та молочних продуктів здійснюють:

з питань додержання ветеринарно-санітарних вимог у процесі утримання тварин, виробництва молока, молочної сировини, використання обладнання, тари, транспортних засобів, постійного контролю, нагляду з проведенням моніторингових досліджень за показниками їх безпечності, під час експорту та імпорту молочної продукції - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини; { Абзац другий частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010, N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

з питань додержання санітарних норм і правил у процесі розроблення технічних умов і регламентів на молочні продукти, визначення показників їх безпечності та здійснення періодичного нагляду у процесі виробництва, обігу та імпорту молочних продуктів, а також за використанням обладнання, тари, транспортних засобів - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини; { Абзац третій частини першої статті 14 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010; із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

з питань додержання виробником вимог нормативних документів, технічних регламентів, пов'язаних з якістю продукції (крім ветеринарно-санітарних вимог), вимог періодичного державного метрологічного нагляду та вимог законодавства у сфері захисту прав споживачів - центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері технічного регулювання. { Абзац четвертий частини першої статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

Забороняється стягнення плати з виробників молока, молочної сировини і молочних продуктів за здійснення перевірок та нагляду органами державного контролю.

{ Частина друга статті 14 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17)

від 15.04.2010 }

Стаття 15. Повноваження посадових осіб, які здійснюють державний контроль та нагляд у сфері виробництва, переробки та реалізації молока, молочної сировини та молочних продуктів

Посадові особи, які здійснюють державний ветеринарно-санітарний контроль (нагляд), а також державний нагляд за додержанням прав споживачів, стандартів, норм та правил, з метою виконання покладених на них завдань у межах їх компетенції мають право: { Абзац перший статті 15 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

безперешкодно відвідувати об'єкти перевірки, одержувати необхідну для здійснення державного контролю інформацію, документацію, зразки сировини та готової продукції для проведення лабораторних досліджень у кількості, передбаченій нормативно-правовими актами;

давати обов'язкові до виконання вказівки про проведення санітарних, протиепідемічних, ветеринарно-санітарних та протиепізоотичних заходів, а також про усунення у визначені строки порушень стандартів, норм, правил та вимог державного метрологічного нагляду, встановлених відповідно до законодавства України;

забороняти виробництво, переробку та реалізацію молока, молочної сировини і молочних продуктів у разі виявлення невідповідності ветеринарно-санітарним вимогам, вимогам до їх безпечності та якості і невиконання вимог цього Закону;

забороняти виробництво, переробку та реалізацію молока, молочної сировини та молочних продуктів до проведення необхідних санітарних, протиепідемічних, ветеринарно-санітарних і протиепізоотичних заходів, а також заходів щодо усунення виявлених порушень стандартів, норм, правил, встановлених відповідно до законодавства та законних вимог державного метрологічного нагляду.

{ Абзац шостий статті 15 виключено на підставі Закону N 442-VII (442-18) від 05.09.2013 }

Стаття 16. Державна підтримка виробників молока, молочної сировини і молочних продуктів

Державна підтримка виробників молока, молочної сировини і молочних продуктів здійснюється виходячи з пріоритетності розвитку молочної галузі агропромислового комплексу, зокрема шляхом фінансування з Державного бюджету України:

програм розвитку селекційно-племінної роботи в молочному скотарстві, протиепізоотичних заходів, що мають загальнодержавне значення;

дотацій на молоко незбиране екстра вищого, першого та другого

ґатунку і вершки незгушені; { Абзац третій статті 16 в редакції Закону N 402-V (402-16) від 30.11.2006; із змінами, внесеними згідно із Законом N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

підтримки виробництва продукції дитячого харчування;

{ Абзац п'ятий статті 16 виключено на підставі Закону N 402-V (402-16) від 30.11.2006 }

надання пільгових короткострокових і довгострокових кредитних ресурсів;

лізингових послуг щодо придбання обладнання вітчизняного та зарубіжного виробництва для технічного переоснащення і запровадження сучасних технологій виробництва та переробки молока і молочних продуктів суб'єктами господарювання, на яких поширюється дія цього Закону;

стимулювання підвищення якості молока, що відповідає вимогам державного стандарту України, через доплати у відсотках до закупівельної ціни:

для молока ґатунку екстра - 25 відсотків; { Абзац дев'ятий частини першої статті 16 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

для молока вищого ґатунку - 20 відсотків. { Абзац десятий частини першої статті 16 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

Положення по нарахуванню та виплаті зазначених у частині першій цієї статті коштів для державної підтримки виробників молока, молочної сировини та молочних продуктів затверджуються Кабінетом Міністрів України за погодженням з комітетами Верховної Ради України з питань аграрної політики та земельних відносин та з питань бюджету.

{ Статтю 17 виключено на підставі Закону N 402-V (402-16) від 30.11.2006 }

{ Статтю 18 виключено на підставі Закону N 402-V (402-16) від 30.11.2006 }

{ Статтю 19 виключено на підставі Закону N 402-V (402-16) від 30.11.2006 }

{ Статтю 20 виключено на підставі Закону N 5462-VI (5462-17) від 16.10.2012 }

Стаття 21. Відповідальність за порушення норм цього Закону

За порушення норм цього Закону щодо виробництва, переробки та реалізації молока, молочної сировини та молочних продуктів посадові особи і фізичні особи притягаються до відповідальності згідно із законом.

У разі порушення вимог показників щодо безпечності та якості продукції на суб'єктів господарювання накладаються штрафи відповідно до закону.

{ Частина друга статті 21 в редакції Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

{ Частина третю статті 21 виключено на підставі Закону N 2132-VI (2132-17) від 15.04.2010 }

Стаття 22. Міжнародне співробітництво у сфері забезпечення належної безпечності та якості молока, молочної сировини і молочних продуктів

Міжнародне співробітництво у сфері забезпечення належної безпечності та якості молока, молочної сировини і молочних продуктів здійснюється шляхом:

участі в роботі міжнародних організацій;

укладання міжнародних договорів;

гармонізації нормативних документів, норм і правил з міжнародними стандартами, нормами та правилами, які визначають вимоги до безпечності та якості молока, молочної сировини і молочних продуктів, а також ветеринарно-санітарними вимогами;

обміну інформацією про заходи, які вживаються для забезпечення належної безпечності та якості молока, молочної сировини і молочних продуктів.

Якщо міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, встановлені інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародних договорів України.

Стаття 23. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Суб'єкти господарювання, які здійснюють виробництво молока, молочної сировини та молочних продуктів, можуть провадити відповідну діяльність без одержання атестата і занесення до відповідного реєстру, але не більше ніж протягом одного року після набрання чинності цим Законом.

3. Кабінету Міністрів України в тримісячний строк внести на розгляд Верховної Ради України пропозиції про внесення змін до законів України, що впливають із цього Закону, та привести свої нормативно-правові акти у відповідність з вимогами цього Закону.

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ, 24 червня 2004 року
N 1870-IV

Публікації документа

- **Голос України** від 29.07.2004 — № 139
  - **Офіційний вісник України** від 13.08.2004 — 2004 р., № 30, том 1, стор. 41, стаття 1984, код акту 29577/2004
  - **Урядовий кур'єр** від 17.08.2004 — № 154
  - **Президентський вісник** від 18.08.2004 — № 23
  - **Відомості Верховної Ради України** від 19.11.2004 — 2004 р., № 47, стор. 1892, стаття 513
-